

Metodyka sporządzania umów gospodarczych

Published: 30.10.2014

Reviewed by Dr Jolanta Czartoryska Edited by M.A. Urszula Kieżun

Aleksandra Cempura i Anna Kasolik, *Metodyka sporządzania umów gospodarczych*, Lewis Nexis, Warszawa 2013, s 701, cena: 119,00 zł

Na polskim rynku ukazuje się wiele pozycji książkowych, mających służyć pomocą wykonywaniu zawodów prawniczych. Praca prawnika zajmującego się na co dzień stanowieniem albo stosowaniem prawa, robi się coraz trudniejsza. Różnorodnych regulacji prawnych wydawanych jest bardzo wiele i to przez różne podmioty: zinstytucjonalizowane (sądy, organy skarbowe itp.) lub osoby fizyczne (naukowców, praktyków), dzielące się swą wiedzą teoretyczną i praktyczną.

Dominujących wydawnictw specjalizujących się w tematyce prawniczej w Polsce jest trzy: LexisNexis, C.H.Beck i Wolters Kluwer. Każde z nich walczy o uwagę klienta zainteresowanego problemami prawnymi i problemami środowiska prawniczego. W każdym z nich wydawane są książki poruszające podobną materię, omawiające rozmaite dziedziny prawa, ujmujące temat z bardzo różnych punktów widzenia.

Wydawanych jest coraz więcej książek ujętych w rozległe opracowania lub niejako instruktażowych, opisujących poszczególne dziedziny wiedzy, jak np. prawo upadłościowe, przydatne prawnikom zajmującym się tą dziedziną prawa, jak również przydatne syndykom, bezpośrednim wykonawcom przepisów. Wydawane są książki dla praktyków, studentów prawa, aplikantów, biznesmenów i dla urzędników szeroko rozumianej administracji, w końcu: podręczniki akademickie i naukowe dla osób zainteresowanych z konieczności lub ciekawości różnymi zagadnieniami prawnymi i prawniczymi. Są książki będące poradnikami, komentarzami lub zestawami zbliżonych merytorycznie przepisów.

Osobom funkcjonującym na rynku usług prawniczych oraz w organach wymiaru sprawiedliwości, przy ilości dostępnych tytułów i wydawców, trudno jest dokonać wyboru, który zaspokoiłby ich potrzeby i oczekiwania.

Jedną z grup publikacji, jakie są ciągle nowością, bo ukazują się od stosunkowo niewielu lat, są książki opisujące metodykę pracy prawników w poszczególnych zawodach prawniczych. Są to publikacje niezwykle potrzebne z uwagi na coraz większą reglamentację prawną życia społecznego, z uwagi na rozbieżności w orzecznictwie, w tym nawet Sądu Najwyższego. Niezwykle trudno wykonuje się zawody prawnicze w sytuacji chaosu ustawodawczego oraz interpretacyjnego. Oczekiwania kierowane przez klientów kancelarii do prawników są

coraz większe i coraz większa oraz dotkliwa finansowo może być odpowiedzialność prawników.

Tego rodzaju publikacje są coraz liczniejsze i daje się zauważyć, iż niektórzy autorzy wyspecjalizowali się określonej grupie zagadnień. Konsekwentnie, łącząc teorię z praktyką, wskazują drogę innym kolegom, jak należy postępować chcąc w jak najwyższych standardach rozwiązywać problemy klientów.

Jedną z takich pozycji książkowych wydanych w 2013 roku jest „Metodyka sporządzania umów gospodarczych” autorstwa Aleksandry Cempury i Anny Kasolik. Obie autorki są adwokatami i obie prowadzą kancelarie adwokackie w Krakowie. W bardzo udany i efektywny sposób łączą teorię z praktyką, przekazując swoją wiedzę kolegom z korporacji, jak również innym prawnikom potrzebującym merytorycznego wsparcia w prowadzonych czynnościach. Obie autorki zasługują na najwyższe uznanie z powodu ogromu pracy włożonej w analizę i opis znaczącej ilości, niemal wszystkich, sytuacji, w jakich może znaleźć się praktykujący zawód prawnik.

Omawiana pozycja książkowa jest obszerną pracą, niezwykle dokładnie opisującą wszystkie etapy związane ze sporządzeniem umowy, w której strony artykułują w swoją wolę uregulowania wzajemnych stosunków na określonym obszarze życia społecznego i gospodarczego, w oparciu o określone przepisy prawa.

Książka zawiera sześć rozdziałów, których same tytuły już wiele mówią. Są tutaj: rozdz. I - Ogólne regulacje dotyczące zobowiązań umownych (163 stron), rozdz. II - Komparycja umowy (98 stron), rozdz. III - Podstawowe postanowienia umowne (51 stron), rozdz. IV - Klauzule umowne (179 stron), rozdz. V - Umowy podstawowe (48 stron) i rozdz. VI - Przykładowe umowy (144 strony).

W rozdziale pierwszym autorki omówiły dokładnie problem oświadczenia woli i przesłanki możliwych do zaistnienia wad, a także problematykę uchylenia się od skutków wadliwego oświadczenia woli. Przypomniały także pojęcie i strukturę stosunku zobowiązaniowego, wskazując szczegółowo na przesłanki zawarcia umowy, uchylenia się od tego zawarcia, a także wskazały możliwości i warunki dla zmiany umowy. Ciekawie zostało opisane zagadnienie skutków przekroczenia zasady swobody umów przy podkreśleniu znaczenia współdziałania stron przy zawieraniu umowy, znaczenie dobrych obyczajów, uczciwości kupieckiej czy znaczenia klauzuli zwyczaju. Autorki nie pominęły szczególnego charakteru umów konsumenckich, podając w szczególności wzorce umów w handlu elektronicznym i poświęciły temu zagadnieniu aż 14 stron. W tym samym rozdziale nie została pominięta niezwykle ważna problematyka formy umów dla poszczególnych rodzajów czynności prawnych w kontekście skutków jej niezachowania. Nie mogło zabraknąć i nie zabrakło informacji na temat przesłanek i skutków nieważności oraz bezskuteczności umów. W końcu autorki sporządziły niezbędne prawnikowi uwagi w zakresie wykonania zobowiązania wynikającego z umowy (miejsce, termin wykonania oraz role prawne wierzyciela i dłużnika), a także omówiły prawo zatrzymania i przesłanki odpowiedzialności kontraktowej.

Rozdział drugi opisuje dokładnie wszystkie elementy, jakie należy wziąć pod uwagę przy konstruowaniu umowy tak, aby nie mogły zostać skutecznie zgłoszone uwagi w zakresie reprezentacji stron. W umowach regulujących zagadnienia gospodarcze ma to znaczenie szczególne z uwagi na fakt, że zawarcie umowy przez osobę nieuprawnioną może skutkować sankcją najbardziej dolegliwą, a to nieważnością umowy. Autorki wskazały

szczegółowo, w jaki sposób powinna zostać w komparacji opisana osoba fizyczna, a w jaki sposób przedsiębiorca, będący także osobą fizyczną. Na wielu stronach tego rozdziału autorki wskazały podstawy prawne dla reprezentacji rozmaitych podmiotów występujących w obrocie gospodarczym oraz wskazały dokładnie na poszczególnych przykładach osoby reprezentujące spółki, stowarzyszenia, jednostki samorządu, a także w szczególności wymienione jednostki państwowe, fundacje, stowarzyszenia itp. Wydaje się, że autorki nie pominęły żadnej z ról prawnych, w jakich mogą występować podmioty w obrocie gospodarczym i jest to bardzo ważna zaleta omawianej niniejszym pozycji książkowej.

Wyjątkowo dokładnie i rzetelnie autorki opisały w rozdziale trzecim podstawowe postanowienia umowne, jakie powinny znaleźć się w umowie. Wskazały różnej ważności elementy treści umowy, podając przy tym informacje, które bezwzględnie powinny zostać zamieszczone w umowie. Zwróciły uwagę, że powinny być starannie opisane: przedmiot umowy, wymagalność, miejsce wykonania umowy oraz jego termin, wartość, cena, sposób rozliczenia, odpowiedzialność za powstałe z różnych przyczyn szkody. Podkreśliły znaczenie zamieszczenia podpisów. Autorki tak dokładnie opisały tę część umów, że nawet zajęły się omówieniem sposobów nanoszenia poprawek w umowie. Świadczy to o ogromnej staranności i dokładności w ujmowaniu zagadnienia, ponieważ jest to problem bardzo szczegółowy.

W rozdziale czwartym omawianej książki znajdują się niemal wszystkie praktycznie potrzebne informacje o klauzulach umownych zamieszczanych w umowach. Trudno tu wymienić wszystkie, bo jest ich w rozdziale 34, ale warto podkreślić, że opisane zostały klauzule poczynając od miejsca wykonania umowy, przez formy wynagrodzenia z uwzględnieniem zadatku, warunku, terminu, zakazu konkurencji poufności, klauzuli waloryzacyjnej, salwatoryzacyjnej itp., a nawet siły wyższej. Podany tu katalog zawiera zaledwie część zamieszczonych przykładów klauzul umownych.

Rozdział piąty wskazuje jak w praktyce sporządzić list intencyjny, umowę przedwstępną, umowę ramową, umowę o świadczenie przez osobę trzecią oraz umowę traktującą o wzajemnej relacji między zwolnieniem dłużnika przez osobę trzecią z obowiązku świadczenia a umową o przejęcie długu. Wszystko to poparte zostało przykładami, a nawet wzorami oraz orzecznictwem Sądu Najwyższego.

W rozdziale szóstym opierając się na informacjach podanych w rozdziałach poprzednich, autorki zamieściły in extenso wzory umów najczęściej występujących w obrocie gospodarczym. Szczególną wartością tego rozdziału są zamieszczone wzory umów rzadko występujących w innych książkach tego rodzaju, np. umowa czarterowa, konsorcjum, factoringu, merchandisingu reklamowego i wiele innych bardzo przydatnych i występujących coraz częściej umów nienazwanych w kodeksie cywilnym w obrocie gospodarczym.

Szczególną wartością omawianej książki jest połączenie szeroko opisanych uwag skupionych na szczegółowych elementach umów gospodarczych, z przypomnieniem przepisów regulujących poszczególne problemy prawne oraz orzecznictwem sądowym, w tym Sądu Najwyższego. Zamieszczone zostały uwagi autorek, które wynikają z ich praktyki adwokackiej.

Omawiana książka jest pozycją, która może być niezwykle przydatna adwokatowi, radcy prawnemu oraz notariuszowi w bieżącej pracy zawodowej. Może być ona również niezwykle pomocna sędziom oraz

prokuratorom, a także innym organom państwowym mającym uprawnienia orzecznicze dla oceny dowodów, z jakimi przychodzi im się zetknąć przy rozstrzygnięciu spraw. Mając omawianą książkę do wglądu i pomocy, organy orzekające mogą posiadać wiedzę, jakie elementy bezwzględnie powinny być zawarte w przedkładanych im umowach, a jakie są tam zamieszczone fakultatywnie albo wadliwie. Dzięki takiej skondensowanej wiedzy, prawnikom orzekającym w imieniu państwa lub organów innych szczebli, łatwiej przychodzi ocenić prawidłowość przedłożonej, jako dowodu, umowy.

Opisana pozycja wydawnicza, powinna znaleźć się w każdej podręcznej biblioteczce prawników-praktyków na równi z kodeksami.

Warto dodać, że obie autorki wydały w tym samym wydawnictwie w 2014 roku zbiór podobnych porad „*Metodyka sporządzania pism procesowych w sprawach karnych, cywilnych, gospodarczych i administracyjnych.*”

Citation:

Jolanta Czartoryska: Review for: Aleksandra Cempura; Anna Kasolik: *Metodyka sporządzania umów gospodarczych*, 2013, in: <https://www.pol-int.org/en/node/229#r771>.